

nummer 2
2020

PRONK

Verwantenmagazine
van Cosis

**Unieke
samenwerking
Mackayschool
en Cosis
in Meppel krijgt
vervolg**

Heel Cosis Doet

**De inzet van dieren
kan een zorgvraag
beantwoorden**

Contactclowns
Cosis Coronatour

Op pad met...
Michel Hovinga

Voorwoord van...

Beste lezers, deze Pronk verschijnt in een tijd dat het coronavirus nog steeds voor een groot deel onze zorg- en dienstverlening bij Cosis bepaalt. Iedere betrokkene zal moeten omgaan met de gevolgen van de maatregelen. En dat is niet altijd makkelijk. Wij, als Raad van Bestuur, wensen je sterkte toe in deze vreemde tijd. We hopen dat we deze periode door vereende inzet zo snel mogelijk achter ons kunnen laten. En dan de vertrouwde draad zo snel mogelijk weer op kunnen pakken.

Ria Stegehuis, voorzitter Raad van Bestuur van Cosis: “Onze cliënten hebben een verstandelijke of psychische beperking. Als het coronatijdperk voor ‘normaal begaafde’ mensen al amper te bevatten is, hoe moet iemand met een beperking daar dan mee omgaan?

Onbegrip slaat soms om in stress, boosheid en depressie. En onze medewerkers tonen alle begrip, hebben engelengeduld en zijn lief. Ze tolereren moeilijk gedrag omdat ze snappen waar het vandaan komt en dat het niet de schuld van de cliënt is. Zij kunnen er niks aan doen. En buiten het bezweren van moeilijkheden lukt het ze ook nog eens om met veel positiviteit, creativiteit en flexibiliteit de moraal hoog te houden. Het raakt me op een manier die moeilijk te beschrijven is.”

Bert Hogeboom, lid Raad van Bestuur: “Ik moet eerlijk zeggen dat ik, toen het coronavirus zich aankondigde, zoals zovelen, eerst dacht van ‘ach, het zal wel loslopen’. Maar dat bleek onterecht. Het besef was er dat we moesten ingrijpen. Ook wij bij Cosis. Ik werd coördinator

van een intern crisisteam en we hebben veel en hard gewerkt om binnen onze organisatie te zorgen voor veilige zorg. Ik heb wel veel zorgen gehad. De besluiten die we namen, hadden veel impact op het leven van onze kwetsbare mensen. Het heeft me erg bezig gehouden. Je zag hier en daar toch wel dat de maatregelen zorgden voor angst, onrust en onbegrip. Het leven van veel van onze cliënten is er ingewikkelder op geworden. Gelukkig hebben de mensen dat lokaal geweldig opgepakt. Centraal kom je met richtlijnen, maar lokaal moet dat op maat worden toegepast. Ik heb de daadwerkelijke kracht van Cosis gezien in deze weken en ben daar ongelooflijk trots op. Het sterkt mij ook weer in mijn werk en geeft me energie.”

Inhoud

- 2** Voorwoord van **Raad van bestuur**
- 4** Unieke samenwerking Mackayschool en Cosis in Meppel krijgt vervolg
- 7** **Nieuws!**
- 8** #met zorg gemaakt
- 9** COLUMN: De Allergrootste fan! – Kijk lees luister
- 10** **Heel Cosis Doet**
- 12** **De inzet van dieren kan een zorgvraag beantwoorden**
- 14** **Contactclowns Cosis Coronatour**
- 16** Chopinlaan in Groningen
- 18** Hoog bezoek!
- 19** Clown als ramenwasser
- 20** **Op pad met...** Michel Hovinga
- 22** **Nieuws!**
- 23** TWEETS – LEES VERDER – KLACHTEN – COLOFON
- 24** **Pronkt** Lasse tekent het virus

Unieke samenwerking Mackayschool en Cosis in Meppel krijgt vervolg

'Lezen en schrijven en een stuk wereldoriëntatie'

Veel leerlingen van de Mackayschool gaan rond hun achttiende naar een werkplek binnen de WDL (werk, dagbesteding, leren) van Cosis. Om alvast wat ervaring op te doen. En om te zien waar voorkeuren en talenten liggen maken ze in de WDL-praktijk kennis met hun eventuele toekomstige werkplek. En op hun beurt kunnen deelnemers van Cosis weer terug naar school.

Mooie dubbele winst

De leerlingen van de Mackayschool, speciaal onderwijs voor kinderen met een verstandelijke beperking, hebben stage gelopen op de werkdelen van Cosis aan de Eekhorstweg in Meppel. Ze deden dit in twee blokken van tien dagdelen. Omdat daardoor in het onderwijs zo nu en dan plaats vrij kwam hebben deelnemers van Cosis op hun beurt de plek van de leerlingen ingenomen. Frans Nijstad is teamcoördinator bij Cosis. Frans: "Individueel komen leerlingen, als ze de school moeten verlaten, zich wel oriënteren binnen onze locaties. Daarbij bedachten we dat als we ze op de leeftijd van 14 tot 16 jaar al enigszins vertrouwd kunnen maken met hun toekomstige werkplek, de overgang uiteindelijk wat makkelijker zal gaan. De samenwerking biedt ook voor onze cliënten een mogelijkheid: op de mo-

*foto links
Ervaring opdoen in de
houtbewerking*

menten dat de leerlingen door ons in hun werk begeleid worden heeft een leerkracht van de Mackayschool de handen vrij om aanvullende scholing aan onze mensen te geven. We hebben intern geïnventariseerd wat onze cliënten zouden willen leren. Daar kwamen twee speerpunten uit voort: namelijk onderhoud en bijspijkeren van lezen en schrijven en een stuk wereldoriëntatie. Terwijl de leerlingen aan het werk zijn, krijgen in een ander lokaal aan de Eekhorstweg twee keer negen volwassen cliënten van Cosis les."

Zo zelfstandig mogelijk meedoen

Verdeeld over de afdelingen bij WDL Meppel zie je leerlingen inpakwerk doen of sorteerwerk. Of licht productiewerk. Een leerling loopt mee in de catering en helpt bij het was opvullen en scholier Jan Willem krijgt

uitgelegd hoe je met een elektrische figuurzaag een mooi werkstuk maakt. Alle werkzaamheden gebeuren onder begeleiding van een gediplomeerde begeleider van Cosis. Een paar deuren verder is Mackay-leerkracht Ingrid Bruijne met een groep Cosis cliënten aan het praten over de storm Ciara (red. februari 2020). Ingrid: "Ik ben erg enthousiast over de samenwerking tussen de Mackay en Cosis. We zien onze leerlingen met de week zelfstandiger worden. Het is leuk om te zien dat ze op een andere manier ondersteuning vragen. Ik vind het ook leuk om de cliënten van Cosis les te geven. Het is heel erg op maat. Ik probeer zo veel mogelijk bij ieders individuele interesse en niveau aan te sluiten. Ik denk dat het erg belangrijk is dat de vaardigheden van de cliënten op een praktische manier bijgehouden worden. We moeten allemaal zo gewoon

mogelijk kunnen functioneren in een samenleving die veel van je vraagt. Zoals kunnen zien hoe laat het is, hoe je je geld moet gebruiken en om informatie te kunnen lezen. Daarom is deze uitwisseling van leerlingen en cliënten ook zo waardevol.”

Positief resultaat leidt tot vervolg

Wolter Salomons zit al snel klaar in de klas bij Ingrid: “Wie had nou gedacht dat ik op mijn 50^e nog in de schoolbanken zou zitten? Ik vind het erg leuk. Ik kan extra oefenen met lezen en rekenen en het nieuws wordt uitgelegd zodat ik ook het journaal op tv veel beter begrijp.”

Teamcoördinator Frans: “De eerste periode is afgesloten. We hebben iedereen een certificaat gegeven omdat ze de lessen of de stage goed hebben afgerond. Omdat het een duidelijke win-win situatie is gebleken, hebben we al snel besloten in de toekomst met dit project door te gaan. Het is gewoon belangrijk om verbindingen en samenwerking aan te gaan met instanties waar je qua doelgroep samen mee te maken krijgt. Het hoeft helemaal

niet zo te zijn dat alle leerlingen die stage komen lopen ook daadwerkelijk bij Cosis terecht komen. Wel kunnen we een belangrijke rol vervullen in het rijp maken voor bijvoorbeeld een baan in het vrije bedrijf zijn. Voor onze doelgroep kan een overstap van school naar werk best enorm zijn. Het is voor het welslagen in de toekomst goed om die overgang iets geleidelijker en met iets meer ondersteuning te laten verlopen.”

“Omdat het een duidelijke win-win situatie is gebleken, hebben we al snel besloten in de toekomst met dit project door te gaan.”

NIEUWS!

Raad van Toezicht

Aan alle cliënten, hun verwanten en medewerkers van Cosis,

Als Raad van Toezicht worden wij – vooral via de beeldtelefoon – regelmatig bijgepraat door de Raad van Bestuur. We krijgen daardoor een goed beeld van wat de coronacrisis betekent voor cliënten en hun verwanten. Voor velen van jullie is het heel ingrijpend.

Ook van alle medewerkers van Cosis wordt in deze tijd veel gevraagd. Daarbij gaat het niet alleen om de mensen die in direct contact staan met cliënten. Ook al diegenen die ervoor zorgen dat Cosis zo goed als dat mogelijk is kan doordraaien, worden extra belast.

Als Raad van Toezicht blijven we fysiek op afstand. We komen nauwelijks nog op het kantoor. Werkbezoeken aan locaties zijn er al helemaal niet meer bij. Weet dat we met jullie meeleven en grote bewondering hebben voor de manier waarop Cosis met deze crisis omgaat. We hopen dat het gauw weer anders wordt!

***Een hartelijke groet,
namens de Raad van Toezicht,***

***Ab Meijerman, voorzitter
eind april 2020***

Cosis Kunst in het Groninger Museum!

Toen de kunstenaars van Cosis Kunst twee jaar geleden de wens uitspraken om meer 'naar buiten toe' onder de aandacht te komen vroegen ze aan de Vrienden van Cosis om hen daarbij te helpen. Het heeft geresulteerd in een expositie in het Groninger Provinciehuis. Daarnaast was er ook contact gezocht met het Groninger Museum. De mensen van de afdeling Educatie Groninger Museum boden de kunstenaars de mogelijkheid om clinics te volgen.

Eind februari zijn de kunstenaars drie ochtenden in drie verschillende groepen naar het Groninger Museum gegaan om een rondleiding te krijgen, voornamelijk bij de geëxposeerde kunst van Alessandro Mendini. Dit vanwege het uitbundige kleurgebruik en de aansprekende vormen. Onderweg werd de kunstenaars gevraagd de vormen die ze aanspraken na te tekenen.

In het tweede uur kregen de aanwezigen de opdracht om met de vormen en de kleuren die ze gezien hadden een nieuw museum te ontwerpen. Dat leverde zeer kleurrijke resultaten op.

De kunstenaars van Cosis Kunst waren blij met zoveel persoonlijke aandacht in zo'n gerenommeerd museum. En ze namen een flinke dosis nieuwe inspiratie mee terug naar huis.

#metzorggemaakt

Bij Cosis maken cliënten in de WDL-locaties dagelijks met passie, liefde en kwaliteit veel mooie en verkoopbare producten. Van uniek keramiek tot professioneel drukwerk. Van openhaardhout tot de zorgvuldige demontage van oude of defecte elektrische en huishoudelijke apparaten. Onze producten zijn #metzorggemaakt.

In deze Pronk zetten we graag de producten van Cosis Kunst Groningen 'in de etalage'.

Bij **Cosis Kunst** werken per week 25 cliënten in de leeftijd van 18 tot 78 jaar. De cliënten werken op het atelier aan hun eigen kunstzinnige ontwikkeling. Wij ondersteunen de cliënten in hoe zij zich willen uitdrukken via de kunst. Er zijn elke week opdrachten en lessen in technieken en onderwerpen. We maken schilderijen op doek en papier, voor de verkoop en verhuur. Het werk dat gemaakt wordt is persoonlijk en authentiek. In het atelier doen we samen het werk.

Naast het eigen creatieve werk zijn er ook nog andere taken, zoals verf aanvullen en inkopen, stiften bijvullen, doeken witten en doeken opspannen. Ook gaan we regelmatig op galerie- of museumbezoek en richten we exposities in. Cosis Kunst zit nog aan de Akeleiweg 204 maar gaat verhuizen naar het Hoendiep. Op onze website **Over Cosis > Alles over Cosis > #metzorggemaakt** is een lijst opgenomen van onze andere #metzorggemaakt WDL-locaties.

Van harte welkom bij onze winkels/verkooppunten!

In deze Pronk leest u de bijdrage van Wilma Bolt. Zij heeft een zusje met Down syndroom en autisme. Het heeft de nodige impact op een gezin, wanneer een broer of zus een handicap heeft. Als zus beleeft Wilma de nodige mooie, hilarisch, maar ook moeilijke momenten met Esther. Esther is een pittige dame, met een sterke wil en ze zegt wat ze denkt.

Alleen ik ben de allergrootste fan!

Esther kan haar geluk niet op, als ze op haar verjaardag drie kaartjes krijgt voor het concert van Frans Bauer. De wereld te rijk, want zij is de allergrootste fan van Frans! Esther pakt de organisatie van het uitje zorgvuldig op. In haar outfit moeten veel glitters en in het haar... Nou ja, het haar moet zoals het altijd moet; in een paardenstaart.

Eindelijk breekt de avond van het concert aan. “Wanneer komt Frans Bauer nou? Ik ben de allergrootste fan, hoor.” “Frans is er vast al.” Waarom gaat de tijd toch altijd zo langzaam als je leuke dingen gaat doen? Het is druk in het concertgebouw. Daar zitten we dan, vooraan op de derde rij. “Ik ben wel de allergrootste fan, hoor!”, zegt Esther. “Ja, dat weten wij inmiddels wel. Geen grotere fan dan jij, Es.” Het concert begint en Esther lijkt in hogere sferen te zijn. Ze kan haar geluk niet op, zij is tenslotte de allergrootste fan van Frans!

Op enig moment nodigt Frans een meisje uit op het podium. Het meisje geeft Frans een cadeau en zegt “ik ben jouw allergrootste fan”. De grote zussen kijken elkaar verschrikt aan. “Hey, ik ben de allergrootste fan! Stom kind!” Het concert gaat verder, maar Esther is boos. “Ik wil ook op het podium!” Lieve help, welke kant gaat dit nu op? Esther blijft aandringen en weet uiteindelijk Hanna over te halen. Samen kruipen ze naar voren. “Als je op het podium wilt, moet je je hand uitsteken als Frans naar jou kijkt.” Eerste kans gemist. Dit is wel heel erg eng! Frans komt weer dichterbij. Daar staat ze dan, midden op het podium met Frans. Ze stelt zich voor en benadrukt daarbij dat er maar één allergrootste fan is, en dat is zij!

Tot aan het eind van het concert zingt en danst ze met Frans. Wanneer het concert is afgelopen, zegt ze: “Ik heb met Frans gedanst, want ik ben de allergrootste fan!” Is dat toch mooi even rechtgezet. Een avond om nooit te vergeten.

KIJK LEES LUISTER

KIJK

Heeft u hem al gezien: de tv-commercial van VGN? VGN greep de kans die de STER bood om zonder kosten een eigen commercial te laten uitzenden. Er is ook een radio-spotje gemaakt. De boodschap luidde ‘denk een beetje aan ze’. In samenwerking met 's Heeren Loo kwam het filmpje tot stand. De voice-over is ingesproken door de VGN-bestuursvoorzitter Boris van der Ham.

De spotjes maken op een ontroerende manier duidelijk dat zorg in de nabijheid onontbeerlijk is in de praktijk van de gehandicaptenzorgaanbieders. Maar ook dat cliënten, hun dierbaren en zorgmedewerkers het moeilijk hebben sinds de uitbraak van corona in ons land. Gedwongen afstand schuurt. De achtergrondmuziek – het nummer ‘Omarm me’ van BLØF – versterkt de boodschap: ‘Ik sta hier met een uitgestoken hand’

Terug te kijken op: <https://www.vgn.nl/nieuws/ster-zendt-ghz-commercial-uit-onze-sector-bestaat-het-begrip-afstand-niet>

KIJK en LUISTER

Hoe maak je een keuze binnen de nieuwe donorwet? Steffie legt het in tekst en geluid heel duidelijk uit op deze website: www.hoewerkorgaandonatie.nl/nl

DOE

Cosis heeft een Corona werkboek gemaakt. Deze is te vinden en te printen op onze website www.cosis.nu. Bij de informatie over het coronavirus/tips daginvulling/leren/ het coronawerkboek voor kinderen en volwassenen.

Heel Cosis Doet

Collega's steken handen uit de mouwen bij locaties

Een foto-impressie

Gezin Leek

Niet alleen bij locaties gingen de Doeners langs, ook bij ambulante cliënten zoals hier een gezin in Leek.

Inloop Emmen

Het was een 'prikkelende' ontmoeting bij de Inloop in Emmen.

Regenboog Stadskanaal

Ernst Paul Faber:
"Op de bank zitten was gemakkelijker dan maken maar het was wel heel gezellig met Arie!"

Gildenhof Appingedam

Marc en Maria schilderden een muur in een iets minder heftige kleur groen. Daar zijn de bewoners en medewerkers van de Gildenhof heel blij mee.

**Kinderboerderij
Oude Pekela**

Femmie en Bert (RvB) schilderden een muur van de kinderboerderij Oude Pekela met Sahara wit en Sali groen. Ze werden na afloop bedankt met een elleboog groet, want de corona had al zijn intrede gedaan op de dag van de Heel Cosis Doet klus.

**Pand 42
Assen**

Schoonmaken van de kastjes in de bar

**Waringin
Zuidwolde Dr.**

Netty en Tanja hebben een leuke, zonnige, gezellige en productieve middag gehad bij de Waringin. Ze hebben plantjes in potten gedaan waarmee de lange gang werd opgefleurd.

**De Deel
Siddeburen**
Tuinonderhoud
en snoeien

De inzet van dieren kan een zorgvraag beantwoorden

Dieren inzetten in de zorg bestaat al heel lang. Vaak is gebleken dat de omgang met dieren een positief effect kan hebben op mensen. Mensen raken vaak sterker gehecht aan dieren dan aan andere mensen. Dieren zijn altijd beschikbaar om aan hun behoeftes te voldoen en omdat dieren niet oordelen. Bij Cosis echter nog niet gestructureerd. Dat moet veranderen volgens Hendrike Fonteine en Saskia Wiggemans.

Pilot Dierzorg

Al meer dan een jaar zijn ze met een pilot bezig die binnen Cosis zou moeten leiden tot een vakgroep Dierzorg bij het Cosis Expertise Centrum. Gedragswetenschapper Hendrike Fonteine: “Ik ben zelf een enorme dierenliefhebber. En ik had het idee dat sommige zorgdoelen bij onze cliënten ook te behalen zouden zijn door de inzet van dieren. In Saskia Wiggemans vond ik een partner die dat volledig onderschrijft. We zijn gaan werken

aan een plan om te komen tot een afdeling Dierzorg bij Cosis.” Saskia Wiggemans: “Ik ben afgestudeerd aan de HBO Dieren in de Zorg in Leeuwarden. De affiniteit was er dus sowieso al en toen Hendrike met het idee kwam wilde ik er graag samen de schouders onder zetten.”

Hendrike: “Om het te introduceren hebben we presentaties gegeven voor collega’s gedragswetenschappers bij Cosis. We hebben ze verteld wat mogelijkheden zouden kunnen zijn. Voor welke doeleinden je dieren zou kunnen inzetten. En dat terrein was best breed, het gaat van therapeutische doeleinden tot puur recreatieve. Begin 2019 hebben we aangegeven dat we in een pilotjaar ongeveer 30 cliënten zouden kunnen bedienen.”

Gekeurde dieren

Saskia: “Nou, dat hebben we geweten. Na onze presentatie kwam bij ons het dubbele aantal aanvragen binnen. Dat was voor ons goed nieuws, want het bewees dat Cosis volop mogelijkheden zag om dieren in te zetten om zorgdoelen te halen. Of in elk geval volop bereid was het te proberen. We hebben daarna voor 30 cliënten een programma gemaakt. In principe houdt een afspraak 10 sessies per cliënt in. We hebben rekening moeten houden met het aantal beschikbare dieren en de wijze waarop ze ingezet konden worden. Verschillende dieren passen bij verschillende doelen en daarnaast

wil je een dier niet overbelasten. We werken nu met honden en konijnen. We keuren de dieren op hun inzetbaarheid. De vrijwilligers, die gedurende het introductiejaar als ZZP-er gaan werken, hebben een opleiding therapiehond-begeleider gehad. Buiten Hendrike en ik werken ook twee vrijwilligers met hun honden mee in het project. Alle dieren zijn eigen dieren.”

*foto blz. 12:
Het aaien van een dier op schoot kan spanning wegnemen.*

*foto blz. 13,
middelste kolom:
Zeker bij dementerende ouderen zie je dat dieren, in dit geval een konijn, activeert.*

'Poes'

Hendrike: “We zijn een jaar aan de slag gegaan en de resultaten waren meer dan bemoedigend. We waren bij een cliënt die regelmatig spanning bij zichzelf opbouwde. Begeleiding had daar weinig invloed op. Hij accepteerde eigenlijk niet dat hij daar feedback op kreeg. We hebben hem in contact gebracht met een hond die in staat is om gedrag te spiegelen. De cliënt leert het eigen gedrag te herkennen en daaraan hebben wij dan weer oefeningen gekoppeld om de spanning te reduceren. Als begeleider van de hond maak je de cliënt attent op het gedrag van de hond. De cliënt accepteert reflectie sneller van een ‘eerlijke’ hond dan van verbaal commentaar van een medemens. Na een aantal sessies nam de spanning sneller af en was het eigen inzicht van de cliënt groter. Het resultaat was dat de veiligheid voor hem en zijn omgeving was verbeterd.

*foto blz. 13,
middelste kolom:
De inzet van een labrador leverde de jongen succesmomenten op.*

Hij had daardoor meer invloed op zijn welbevinden.”

Saskia: “Voor lager niveau cliënten is de inzet van konijnen een goed middel. Zeker bij dementerende ouderen zie je dat dieren, in dit geval een konijn, activeert. Hoewel door de cliënt in kwestie het konijn consequent “poes” werd genoemd, veranderde haar introverte, vlakke gedrag volledig. Het aaien en het bewegen van het dier maakte iets los in de vrouw. Maar we hebben ook een konijn ingezet bij een man die steeds in gedachten terug ging naar de negatieve ervaringen van de oorlog. De angstige ervaringen kwamen zeer frequent bij de man naar boven en dat maakt zijn leven niet prettiger. De inzet van een konijn bracht de man meer naar het hier en nu en bracht een positief gevoel naar boven. Wij en zijn omgeving hebben gemerkt dat het positieve effect zich ook op langere termijn manifesteerde.”

Bewezen meerwaarde

Hendrike: “In Hoogeveen bezochten we met een hond een jongen met hechtingsproblematiek. De jongen toonde weinig eigen initiatief. De inzet van een labrador leverde de jongen succesmomenten op. Het contact was makkelijker dan het intermenselijke contact. Een dier wijst niet af en oordeelt niet. Het staat fysiek contact toe

en jij bepaalt de mate er van. Voor de jongen was het contact laagdrempeliger en samen met de labrador lukte opeens van alles. Het aaien was een positieve ervaring en het wandelen aan de lijn lukte erg goed. De jongen begon te ervaren dat hij iets voor een ander kon betekenen. In dit geval een hond, maar het deed iets met zijn zelfvertrouwen.”

Saskia: “Het zijn een aantal voorbeelden van hoe je kunt werken aan zorgvragen met behulp van dieren. Een ander voorbeeld is dat een hond je kan uitnodigen tot bewegen. Puur fysieke stimulatie. En zo zijn er nog vele succesvolle voorbeelden van het inzetten van dieren in de zorg. Wij waren al wel overtuigd van de meerwaarde. We zijn blij om te zien dat de praktijk binnen Cosis heeft uitgewezen dat de inzet van dieren een grote toegevoegde waarde kan hebben. We gaan nu nog een jaar proefdraaien met als doel om voldoende bewijs van de functie van dieren in de zorg binnen te halen. Door corona ligt het allemaal even stil, maar we blijven de termijn gewoon hanteren.”

Financiële injectie

Hendrike: “We hebben een presentatie aan het bestuur van de Vrienden van Cosis gegeven. De Vrienden waren dusdanig enthousiast dat ze een financiële steuninjectie willen geven. Voor de inzet van een dier met begeleider is de prijs voor de locatie bepaald op 65 euro per sessie. Vanwege het innovatieve karakter van het project en de hoopgevende resultaten die bleken uit onze presentatie steunen de Vrienden het project met het bijdragen van 25 euro per bezoek. Daardoor betaalt een locatie nog maar 40 euro per bezoek. Het zal na een jaar, als het aan ons ligt, moeten resulteren in een vakgroep Dierzorg bij Cosis. Wij en de dieren zijn er meer dan klaar voor.”

Meer dan veertig voorstellingen voor het raam

Contactclowns Cosis Coronatour

Het intranet van Cosis werd gedurende half maart en april gedomineerd door de Contactclowns. Veel woonlocaties plaatsen hun foto's en enthousiaste verhalen over het bezoek van de Contactclowns aan hun voorziening. De clowns Lepel en Appelmoes speelden in coronatijd een raamvoorstelling.

Voor het raam

Lepel, als burger Josien Kragt, is een van de twee Contactclowns: "Toen vanaf half maart in de hele zorg de deuren dicht gingen vanwege de coronamaatregelen moesten wij ons wel even achter de oren krabben. Dat zou een grote streep door de rekening zijn van de vele optredens die we nog zouden doen bij verschillende zorginstellingen. Als duo spelen we voor ver-

schillende groepen die elke keer weer anders van samenstelling zijn. Onze optredens zijn grotendeels gebaseerd op klank en aanraken. En dat was net datgene wat niet meer mogelijk was. Als alternatief hebben we toen de zogenaamde raamvoorstelling bedacht. Cliënten achter het raam en wij, in de buitenlucht, er voor. De eerste was bij Cosis woonlocatie Schoonvelde in Hoogeveen. Het was eerst even zoeken, maar al snel hadden we het juiste tempo te pakken en werd het een hartstikke leuke voorstelling."

Verrijking

Omdat het succes zo groot was in Hoogeveen hebben de Vrienden van Cosis besloten de voorstelling aan te bieden aan alle woonvoorzieningen van Cosis als een soort verzachtend cadeautje in coronatijd. Josien: "Dat was geweldig. Daar werd massaal op gereageerd. Uiteindelijk zijn we meer dan veertig keer gevraagd. In een week zelfs een keer zes dagen achtereen. Wat hebben we er van genoten. Het was voor ons erg boeiend omdat het elke keer een redelijke verrassing was hoe de groep er uit zou zien. Jong, oud, hoog niveau, laag niveau, steeds moet je in staat zijn snel de aard van je voorstelling aan te passen.

*foto's links en boven
Clowns Lepel en
Appelmoes geven
een raamvoorstelling
in Schoonvelde,
Hoogeveen.*

Bij lager niveau ligt het tempo heel laag en ben je meer bezig met oog-contact en zwaaicontact te maken. Bij hoger niveau ligt niet alleen het tempo hoger, maar haal je veel meer gekkigheid en spektakel uit de kast. Je begint altijd rustig te spelen, maar we hebben al snel samen in de gaten tot welk tempo we moeten opschalen. Soms was het weer heel mooi en konden we op afstand in de tuin spelen waar ook het publiek in het zonnetje kon zitten. Dan heb je ook de mogelijkheid om verbaal op elkaar te reageren. We hebben in korte tijd erg veel bijgeleerd. Het was een verrijking voor ons vak. We speelden ook een uur voor mensen met een lichte verstandelijke beperking. Dan is het best spannend of we iedereen konden blijven boeien.

Gelukkig is nergens iemand vroegtijdig weggelopen.”

Enthousiast

“Op deze manier hebben we Cosis uitgebreid leren kennen. We hebben veel betrokken, lieve mensen achter de ramen gezien. De begeleiding is erg begaan met de cliënten. De een is meer beschermend en de ander is meer actief en probeert iedereen binnen maximaal te betrekken, maar ze bleven altijd enthousiast aanwezig. Erg leuk om te zien. Wat heel grappig was, was een voorstelling in Assen bij kindervervoorziening Ons Huis. We zouden drie voorstellingen geven voor de ramen van drie verschillende woongroepen. Maar wat er gebeurde is dat na een voorstelling de andere kinderen gewoon meeverhuisden. Zo

hebben we dus drie voorstellingen gegeven voor dezelfde kinderen. We hebben erg genoten van de lange reeks raamvoorstellingen. Bedankt allemaal voor de prachtige locaties die we hebben mogen bezoeken. Wat een vreugde en liefde hebben we door de ramen en in de tuinen gevoeld. Heel bijzonder, dank jullie wel. Ook bij de locaties die we inmiddels voor een tweede keer hebben bezocht hebben we ons zo welkom gevoeld. De prachtige tekeningen hangen op het prikbord bij ons thuis!”
www.stroomkracht.nl

“Wat een vreugde en liefde hebben we door de ramen en in de tuinen gevoeld. Heel bijzonder, dank jullie wel.”

Corona uitbraak aan de Chopinlaan

En toen was er geen houden meer aan....

Vanaf half maart waren alle woonlocaties van Cosis op slot waren gegaan. Alles en iedereen deed zijn best om met allerlei aanpassingen het coronavirus buiten de deur te houden. Toch sloop er één binnen bij de Chopinlaan in Groningen en hield even flink huis. Enkele tientallen cliënten en medewerkers werden besmet. Locatiehoofd Johan Pas blikt terug.

Impact

De locatie ligt in de Groningse wijk Helpman en wordt bewoond en bezocht door volwassenen en ouderen met een ernstige, vaak meervoudige, beperking. Het is een woonlocatie waar tevens dagbesteding geboden wordt. Johan Pas vertelt zijn verhaal via de telefoon. Zijn nabijheid op de locatie is nog steeds belangrijk, want hoewel de Chopinlaan op het moment van dit gesprek (half mei) reeds twee weken virusvrij is, is de impact nog dagelijks te voelen. Johan: “Je merkt dat het team en de cliënten en hun familie nog een beetje murw zijn. Het waren spannende, hectische weken. Er is opluchting, maar in de anderhalve meter samenleving en de dagelijkse media waart het coronaspook nog steeds rond, dus helemaal afscheid kunnen we er nog niet van nemen. We zijn nog steeds op slot.”

Positief getest

Op 3 april kreeg een bewoner koorts en men besloot hem in quarantaine te plaatsen en te testen. De dag daarna bleek deze positief te zijn en dienden zich een dag later nog een nog een paar gevallen aan. Het was duidelijk, er was corona in huis, er was geen houden meer aan.

Johan: “En ja, dan staat alles ineens compleet op zijn kop. Omdat er veel medewerkers geïnfecteerd waren

en derhalve thuis moesten blijven, hadden we minder dan de helft van het vaste team beschikbaar op een moment dat de zorg veel intensiever werd. Gelukkig konden we een beroep doen op de medewerkers van Kind, Jeugd en Gezin, WDL dagbestedingslocaties in de buurt en zelfs van andere woonlocaties. Zij hebben een enorme mate van bereidheid getoond en ons daar ontzettend mee geholpen. Daar zijn we hen ongelooflijk dankbaar voor. Ga er maar aan staan, je kent de doelgroep amper en dan moet je meteen dergelijke intensieve zorg gaan leveren in een zeer spannende en beladen omgeving. Ik heb een medewerker vrijgemaakt om elke dag het rooster rond te krijgen en dat is erg effectief gebleken. We hadden een dagelijkse bijeenkomst van een crisisteam met een AVG-arts, de huisarts, een verpleegkundige, gedragswetenschapper, de teamcoördinator en ik, waarbij dagelijks ook zaterdag en zondag betekende, en dat vijf weken lang.”

Rare pakken

“Het gebouw heeft vier verdiepingen, waardoor we gelukkig makkelijk bepaalde gedeelten extra konden afsluiten. Maar je begrijpt dat het voor de cliënten een rare wereld was geworden. Hun bewegingsvrijheid werd nog eens extra beperkt (in quarantaine

foto blz. 16:
Locatiehoofd Johan Pas

foto blz. 17:
De Chopinlaan in
Groningen

op je eigen kamer) en ze werden allemaal twee keer per dag getemperatuur. En dan lopen er ook nog eens een heleboel vreemde mensen rond in nog vreemdere pakken. En toch moet ik zeggen dat de cliënten het prima gedaan hebben. Hoe vreemd mensen en pakken en regels ook zijn, alles blijkt te wennen. Ook voor ouders en verwanten was het een bizarre tijd. Er was al geen fysiek contact mogelijk, maar daarbovenop verbleef hun familielid in een omgeving waar corona was uitgebroken. De thuiswerkende teamleden met milde klachten hebben goed werk verricht door zeer regelmatig contact te houden met familie van bewoners. We hebben ook zeer regelmatig een nieuwsbrief en updates rondgestuurd en dat gaf wel vertrouwen en rust bij het thuisfront. De buurt had uiteraard ook wel in de gaten dat er corona heerste bij ons. Zij zagen ook de mensen in pakken wel rondlopen en ook de regionale media hebben melding gemaakt van de be-

smetting. Maar we hebben daar geen vervelende reacties van gehad. Hele fijne reacties waren er van collega's en collega instellingen. Regelmatig werden er lekkere dingen en leuke geschenken bezorgd."

Uit het dal

"Het dieptepunt werd bereikt toen een van de bewoners die geïnfecteerd was, is overleden. Dat was ontzettend treurig. Dan zakt wel even de moed in de schoenen. Maar je moet door met zijn allen. En zo konden we met vereende krachten uit het dal kruipen. We hebben ons al die tijd zeer gesteund gevoeld. De GGD was er voor dagelijks contact en adviezen en Cosis als organisatie bleek goed voorbereid. We hebben nooit problemen gehad met de beschikbaarheid van beschermende middelen. Een dergelijke crisissituatie maak je gelukkig niet jaarlijks mee en je leert er zelf ook heel veel van. Nadat de locatie virusvrij was verklaard hebben

we langzaam de strakke teugels iets laten vieren. Cliënten konden elkaar weer ontmoeten in de gezamenlijke huiskamers. Toch doen we dat gedoseerd, want ook binnen de Chopinlaan houden we anderhalve meter aan. Bewoners moeten weer opnieuw aan elkaar wennen. Het is ook wel spannend om collega's terug te zien keren. Je wilt een dergelijke situatie niet weer meemaken. En elke dag berichten alle media nog steeds over de gevolgen en de maatregelen. De alerte sfeer is nog lang niet verdwenen, we moeten geconcentreerd blijven en met elkaar zorgen voor extra hygiëne en andere voorzorgsmaatregelen om voorgoed het virus buiten te houden. Maar de dankbaarheid overheerst voor iedereen die zich op een ongelooflijke manier heeft ingezet en weggecijferd. Het enorme verantwoordelijkheidsgevoel was ontroerend om te zien. Zonder al die extra bereidheid hadden we het niet gered."

Hoog bezoek!

Minister van Gehandicaptenzaken, Rick Brink, was begin maart op werkbezoek bij ervaringsdeskundigen LVB en leden van de Centrale Cliëntenraad Cosis (deelraad VB).

De functie Minister van Gehandicaptenzaken is door de KRO-NCRV georganiseerd. Uit de 131 kandidaten is Rick in 2019 gekozen als Minister. De eerste periode van een jaar is al verlengd.

foto: Rick Brink (in rolstoel) temidden van ervaringsdeskundigen LVB en CCR deelraad VB.

Rick's speerpunten zijn:

- werk voor mensen met een beperking,
- meer mensen met een beperking op televisie dus zichtbaarder maken
- gewoner maken van beperkingen door kinderen met en zonder beperking samen in een klas te laten zitten zodat ze met elkaar opgroeien,
- eenzaamheid onder mensen met een beperking.
- begrijpelijke taal op websites zoals op websites van gemeentes.

De ervaringsdeskundigen LVB en leden van de deelraad VB hebben hem verteld waar ze tegenaan lopen. Bijvoorbeeld moeite met het vinden van (vrijwilligers) werk omdat mensen het vooroordeel hebben omdat ze veel te veel begeleiding nodig zouden hebben. Dat is ook iets waar Rick Brink aandacht voor vraagt bij vakbonden, overheid en bedrijfsleven.

Ook lopen mensen met een verstandelijke beperking er tegenaan dat ze graag hadden willen doorleren maar dat de scholingskansen voor hen stoppen bij hun 18^e jaar. Dat staat hun ontwikkeling in de weg.

Gelukkig horen we tijdens het gesprek ook mooie voorbeelden zoals een van de mensen die aan tafel zat, die een baan heeft bij een kinderdagverblijf. Het was een heel prettig en open gesprek. Rick wil graag op de hoogte blijven van zaken waar ervaringsdeskundigen LVB en CCR-leden tegenaan lopen. Ze kunnen hem daarover altijd kunnen mailen.

Dankbaar nam Rick een door de Wendakker uit Hoogeveen gemaakte verjaardagskalender in ontvangst.

Clown als ramenwasser!

Op 9 mei om 14.30 uur stond er een clown voor het raam van De Amsheerd, Hoogeveen. Met een trappetje, poetslappen, gitaartje en een ballon trok ze de aandacht van de bewoners.

Haar pogingen om het raam op de tweede verdieping te wassen resulteerde in lachsalvo's op deze etage. Dat zouden de dames daar echt anders aangepakt hebben. Op de begane grond stond ze met de neus tegen het raam. Schoon werd het raam niet, maar het bracht wel een lach op de gezichten. Omdat schoonmaken niet echt lukte, heeft ze het raam maar versierd met een kleine tekening. Vervolgens werden bewoners getraakteerd op verschillende acrobatische ondernemingen op het trappetje, gestuntel met ballonnen en zo nu en dan een muzikale onderbreking.

Een bewoonster van de eerste verdieping noemde het hilarisch en vertelde dat ze allemaal erg moesten lachen om de voorstelling. Een andere bewoner van deze etage vond het wonderbaarlijk dat je een beroep kan hebben als clown en daar ook nog je geld mee verdient. Ook hij heeft er van genoten.

Al met al was de corona-veilige afstand geen belemmering om een geslaagde middag te hebben.

Op pad met...

Michel Hovinga

'Ik werd meteen geraakt door De bedoeling'

Michel Hovinga (36) is sinds februari Directeur Cluster Ambulant bij Cosis. Een van de vier clusterdirecteuren onder de Raad van Bestuur. Tijdens een wandeling door de Groninger binnenstad vertelt hij over zijn klik met Cosis, het belang van eigen regie én het geheim van koken.

Iedere zaterdagochtend fietst Michel met zijn twee oudste dochters (4 en 2) in de bakfiets van Helpman naar de Vismarkt. Voor zijn gezin met vrouw en drie dochters halen ze fruit, groenten en kruiden. Michel: "Ik laat de meisjes dan overal even ruiken, proeven. Ze krijgen natuurlijk overal wat: een stukje kaas, een stukje worst. Een hele belevenis voor ze. Wanneer we een zaterdag moeten overslaan, krijg ik het meteen te horen: papa we zijn nog niet naar de markt geweest!"

Geraakt door 'De bedoeling'

Ontdekken, proeven, het avontuur aangaan; het past bij hem. Het was één van de redenen om na 15 jaar Icare een nieuwe afslag te kiezen. Michel: "Ik had het naar mijn zin: deed de contractonderhandelingen, ontwikkelde HRM-beleid, mocht mooie zorgprogramma's opzetten. Maar ik miste de verbinding met de mensen voor wie we het eigenlijk deden. Toen ik de vacature bij Cosis zag, wist ik meteen: daar moet ik op reageren." Tijdens de sollicitatieprocedure werd Michel geraakt door 'De bedoeling' en de gesprekken met de Cliëntenraad. "Kijk naar wat cliënten nog wél kunnen; geef ze waar het kan eigen regie. Bij die visie voelde ik meteen een klik."

De regie houden

Tijdens een Management Development-traject ontdekte hij wat zijn persoonlijke drijfveer is: van meerwaarde zijn voor kwetsbare mensen. Michel: "Van dichtbij heb ik ervaren hoe het is om kwetsbaar te zijn, maar ook hoe belangrijk het is om eigen regie te houden. Ieder mens is meer dan zijn ziekte, zijn beperking. Het is enorm belangrijk om je mens te kunnen voelen, in plaats van de patiënt."

'Ieder mens is meer dan zijn ziekte, zijn beperking.'

Op die manier wil Michel samen met cliënten, verwanten en medewerkers binnen het cluster Ambulant invulling gaan geven aan 'De bedoeling'.

Ontdekken

Overigens is het niet de tijd om al met een koers te komen. "Ik ben nu vooral de organisatie aan het ontdekken. Ik heb locaties van Beschermd Wonen, Inloophuizen en ATC-woningen (ATC: Appartementen Training Centrum) bezocht.

Ik heb geluncht en gesproken met cliënten en collega's. En ik heb meerdere malen die klik mogen ervaren die ik tijdens mijn sollicitatiegesprekken had. Zo vroeg een cliënt aan me: 'Zeg Michel, wat ga jij straks doen aan de kwaliteit van onze zorg?' En hij nam niet met een half antwoord genoegen. Die oprechte betrokkenheid vind ik mooi." Sinds half maart is Michel's werkweek vooral gevuld geweest met werkzaamheden voortvloeiend uit het Coronacrisisteam. Het interview vond kort voor de Coronacrisis plaats. Zijn ontdekkings-tocht is daarmee enerzijds onderbroken door de Coronacrisis. Anderzijds heeft hij Cosis daardoor juist ook heel goed leren kennen.

Samen iets prachtigs maken

Bij zijn afscheid van Icare kreeg hij van collega's een Creusset-pan (om een goede stoofschotel in te maken). Michel: "Mijn vrouw en ik houden erg van koken en goed eten. We lezen allerhande kookboeken en kookblogs en proberen graag recepten uit." Het avontuur dat hij bij Cosis aangaat, kun je hiermee vergelijken. Michel: "Je weet wat je met elkaar wilt maken, je kent de ingrediënten. Maar een goed gerecht vraagt ook om aandacht, creativiteit en samenwerking. Als dit alles bij elkaar komt, kun je samen iets prachtigs maken."

NIEUWS!

Nieuwe donorwet

Keuzemoment uitgesteld naar 1 september

Als je dit leest is de nieuwe donorwet per 1 juli van kracht geworden. Minister Van Rijn heeft door de coronacrisis besloten het keuzemoment uit te stellen naar 1 september 2020. Je kunt je wel alvast informeren over de nieuwe donorwet. En je kunt je keuze alvast vastleggen. Doe je dat nog niet dan krijg je pas na

1 september brieven van de overheid om je eraan te herinneren een keuze te maken. Eerst zouden die brieven al na 1 juli worden verstuurd.

Drie maanden langer bedenktijd dus vanwege de coronacrisis. Vanaf half juli start een nieuwe campagne op radio en tv.

Iedere volwassen Nederlander moet een keuze maken

De nieuwe donorwet is voor mensen in Nederland vanaf 18 jaar die ingeschreven zijn in een Nederlandse gemeente. En geldt ook voor jouw verwant. In het nieuwe Donorregister vul je in of je na jouw overlijden wel of geen organen en weefsels aan een patiënt wilt geven. Voorbeelden van organen zijn een nier of longen. Als je je keuze niet invult, bepaalt de wet dat je geen bezwaar hebt tegen orgaandonatie.

Op www.donorregister.nl kun je veel informatie vinden om een juiste keuze te maken.

Er is ook een filmpje beschikbaar op www.hoewerktorgaandonatie.nl waar de nieuwe donorwet en orgaandonatie duidelijk wordt uitgelegd. Praat met je verwant over welke keuze hij/zij zou willen maken. Jouw verwant mag zelf een bewuste keuze maken.

Bent u partner, familie of wettelijk vertegenwoordiger van iemand die mogelijk wilsonbekwaam is ten aanzien van orgaandonatie? www.vgn.nl/documenten/informaticdonorregister-wilsonbekwaamheid-a3defpdf

Contacttent Rode Kruis voor twee Cosis-locaties

Het Rode Kruis koos Cosis uit voor een pilot met Contacttenten. Het fenomeen was al bekend van verpleeghuizen, maar de gehandicaptenzorg maakte er nog amper gebruik van. Woonlocatie Schoonvelde in Hoogeveen en woonlocatie Zonnelaan in Groningen waren de gelukkige ontvangers van een contacttent. Ook de bewoners van De Amsheerd in Hoogeveen konden er dankbaar gebruik van maken. In de tent staan stoelen en een tafel met in het midden een doorzichtig scherm. Op gezette tijden waren medewerkers van het Rode Kruis aanwezig. Zij zorgden voor het naleven van de hygiëneregels na gebruik. Een mooie manier om bewoners en hun familie iets dichterbij elkaar contact te laten hebben met elkaar.

Een handkus van Rennie Potze aan haar zus Bea en zwager Karst in de contacttent bij Schoonvelde. Collega Anjanette begeleidde Rennie bij dit contactbezoek.

Cosis@SameninCosis – 2 jun.2020
 Vandaag heeft Grand Café Hoendiep in Groningen haar deuren geopend! Het Grand Café is een samenwerking tussen @kruitenkramer en Cosis. Kom gezellig langs voor koffie of thee met een heerlijk stuk taart van Cosis Konditorei of ga lekker uitgebreid lunchen: grandcafehoendiep.nl

Cosis@SameninCosis – 26 mei 2020
 Bewoners van woonlocaties zijn de afgelopen weken verrast met persoonlijke foto-placemats! Weemen web|print|promo verzorgt de placemats belangeloos. Verwanten kunnen thuis een placemat ontwerpen. Deze wordt geprint, geplastificeerd en als #verrassing naar de cliënten toegestuurd.

Cosis@SameninCosis – 8 mei 2020
 #Koningsdag op woonlocatie Zonnelaan in #Groningen: "Zoals overal hebben we moeten #improviseren om het leuk te maken. Met dank aan het mooie weer en aan #muzikant Freddie van der Beek werd het toch nog een feest! Namens al onze #cliënten: Dank je wel Freddie!"

Lees verder op cosis.nu

www.cosis.nu/alles-over-cosis/verhalen
 of scan de QR-code

Sinnige Fonds
<https://www.cosis.nu/alles-over-cosis/verhalen/vinnige-fonds-schenktgeld-ter-verzacting>

Randstede
<https://www.cosis.nu/alles-over-cosis/verhalen/randstede-maakt-een-magazine-voor-familie>

Hoe gaat het nu?
<https://www.cosis.nu/alles-over-cosis/verhalen/en-hoe-gaat-het-thuis>

Klachten? Blijf er niet mee rondlopen!

Een klacht kun je bespreken met de betrokkene(n) of leidinggevende. Kom je er samen niet uit? Of wil je om wat voor reden dan ook jouw klacht liever niet bespreken met begeleiding of leidinggevende? Dan kun je terecht bij onze interne klachtenfunctionaris Wemmy van Loobergen. Zij ondersteunt je als je een klacht wilt indienen. Wemmy is bereikbaar op 088 839 3217 of klachtenfunctionaris@cosis.nu. Als je iemand van buiten Cosis mee wilt laten denken, kun je ook een klacht indienen bij de onafhankelijke Interprovinciale Klachtencommissie IPKC. Op www.ipkc.nl kun je precies lezen wanneer en hoe je een klacht kunt indienen. Interprovinciale Klachtencommissie Groningen/Drenthe Postbus 30014, 9400 RA Assen, telefoon 06-30346998. Ook kun je op de website van de IPKC bij 'Contact' een klacht digitaal indienen.

Vertrouwenspersoon

Hiervoor zijn Jannetje Smith en Lout van der Velde bereikbaar. Jannetje Smith: 06 51 00 72 17 of e-mail j.smith@cosis.nu Lout van der Velde: 06 51 01 39 43 of e-mail l.vandervelde@cosis.nu

Dit is een uitgave van Cosis | T 088 839 3000 | communicatie@cosis.nu | www.cosis.nu | PRONK verschijnt driemaal per jaar | Redactie: Afdeling Communicatie Cosis
 Fotografie: Marcel J. de Jong en anderen | Ontwerp en opmaak: AlbertsKleve BNO | Druk: Marneveenstra | Oplage: 2300 stuks
 Input voor de redactie? Mail naar communicatie@cosis.nu of stuur een brief: Cosis, redactie PRONK, Postbus 214, 9400 AE Assen | Het volgende nummer verschijnt eind november 2020. Opzeggingen voor het magazine PRONK kunnen gemaild worden aan: communicatie@cosis.nu.
 Adreswijzigingen of andere wijzigingen in de adressering dient u door te geven aan de woon- en/of werklocatie van uw verwant.

Pronkt!

Lasse tekent het virus!

Lasse van Rixel maakte deze tekening van het coronavirus. Lasse vindt het heel jammer en vervelend dat het virus er is en hij daardoor niet naar de dagbesteding kan. Hij woont tijdelijk weer bij zijn moeder.

Lasse: *"Ik wandel nu veel met mama, doe soms boodschappen voor mama en soms voor mij zelf. Ik ben wel blij dat de meeste mensen nu niet meer hamsteren, want wat moet je met zoveel wc-papier? Heel raar."*

Deze rubriek geeft een podium aan cliënten om met trots een zelfgemaakt product te tonen. Suggesties mailen naar communicatie@cosis.nu